

І. Й. Кравченко,

старший викладач кафедри обліку і аудиту, Національний університет харчових технологій,
ORCID ID: 0000-0001-5589-1013

DOI: 10.32702/2306-6806.2022.5.115

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙ В ХАРЧОВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ ТА МЕХАНІЗМИ ЇХ СТИМУЛЮВАННЯ ЗА УМОВ СУЧАСНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ КРИЗИ

I. Kravchenko,

Senior Lecturer of the Department of Accounting and Auditing, National University of Food Technology

STATISTICAL ANALYSIS OF INVESTMENTS IN THE FOOD INDUSTRY OF UKRAINE
AND MECHANISMS OF IT STIMULATION UNDER CONDITION OF CURRENT FOOD CRISIS

Автором проведено статистично-ретроспективний аналіз динаміки залучення ПІІ в Україну у період з 1995 по 2021 рр. Аналізовано, що найбільше їх надійшло з 2000-х по 2013 рр., суттєвий негативний вплив на обсяги ПІІ мали політична нестабільність внаслідок Революції 2013—2014 рр. та війна на Сході України. Після 2014 р. відбулось значне зростання інвестиційної активності безпосередньо країн-членів ЄС. Автором проведено суб'єктно-об'єктну характеристику надходжень ПІІ з країн Євросоюзу, серед найбільш зацікавлених країн виявились Нідерланди, Кіпр, Велика Британія, Люксембург, Швейцарія, Польща, Німеччина та Франція, зі спільним відсотком у 76% від загального обсягу інвестицій в сектор виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів. Досліджено тенденцію зростання продовольчої кризи у світі з причин воєнних дій Росії на території України. Аналізовано виявлені Продовольчою та сільськогосподарською організацією ООН (FAO) продовольчі загрози, що стимулюють підвищення світових цін на харчові продукти загального вживання. За даними FAO прогнозовано дефіцит продовольства в Україні на кінець 2022 р. Виявлено, що найбільше за інших постраждали сфери виробництва та обробки зернових культур і соняшника, яєць, птиці, свиней та м'яса загалом. Проведено регіональний аналіз постраждалих областей України від воєнних дій, де повністю чи частково паралізовано харчове виробництво та відмінено посівний сезон з безпекових та інфраструктурних причин. Проаналізовано регуляторну політику залученості та захисту іноземних інвесторів в Україні. Автором визначено необхідність створення регіональних інвестиційних проектів на Заході України по відновленню харчових промисловостей на території західних областей. Запропоновано механізми стимулювання іноземних інвестицій для стабілізації національного харчового виробництва у воєнний та післявоєнний періоди.

The author conducted a statistical and retrospective analysis of the dynamics of FDI attraction in Ukraine in the period from 1995 to 2021. Analyzed that most of them came from 2000 to 2013, significant negative impact on FDI was political instability due to the Revolution of 2013—2014 and the war in eastern Ukraine. After 2014 there was a significant increase in investment activity directly in EU member states. The author described the subject-object characteristics of FDI inflows from the European Union, among the most interested countries were the Netherlands, Cyprus, Great Britain, Luxembourg, Switzerland, Poland, Germany and France, with a total percentage of 76% of total investment in the sector production of food, beverages and tobacco products. The growing trend of the food crisis in the world due to Russia's military actions on the territory of Ukraine in 2022 has been studied. The food threats identified by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) that stimulate the rise in world prices for consumer food products have been analyzed. According to the FAO, the food shortage in Ukraine is projected at the end of 2022. The production and processing of cereals and sunflower, eggs, poultry, pigs and meat in general were the most affected. A regional analysis of the war-affected regions of Ukraine was conducted, where food production was completely or partially paralyzed and the sowing

season was canceled due to security and infrastructural distroit reasons. The regulatory policy of attraction and protection of foreign investors in Ukraine is analyzed. The author identifies the need to create regional investment projects in Western Ukraine to restore the food industry in the western regions. Mechanisms for stimulating foreign investment to stabilize national food production in the war and postwar periods are proposed.

Ключові слова: харчова промисловість, продовольча криза, FAO, інвестиції, прямі іноземні інвестиції, експорт.

Key words: food industry, food crisis, FAO, investments, foreign direct investments, export.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В сучасних умовах інтеграційних процесів та глобалізаційних трансформацій, що зумовили асиметрії розвитку країн в міжнародних економічних відносинах, країни, що розвиваються, впроваджують новітні стратегії розвитку національної промисловості з метою забезпечення конкурентних позицій і темпів економічного зростання, актуалізуючи питання залучення іноземних інвестицій в національну промисловість. Посилення інвестиційної діяльності в досліджувану, харчову, промисловість передбачає залучення фінансових ресурсів, інноваційних технологій, відповідної інфраструктури та розширених каналів збуту готової продукції, передового досвіду державного управління інвестиційними потоками, що дозволить підняти рівень української економіки та покращити інвестиційний клімат країни. Харчова промисловість являється провідною галуззю, драйвером української економіки, бо формує близько 10% вартісних обсягів випуску продукції, найбільше забезпечує населення робочими місцями та демонструє найвищі темпи зростання обсягів виробництва порівняно з іншими галузями економіки [1].

Сучасна національна стратегія розвитку української промисловості потребує теоретичного та емпіричного аналізу інвестиційних надходжень в харчову галузь України, адже через воєнні дії Росії на наших територіях зривається посівний сезон, унеможливується виробництва зернових культур, соняшника, вирощування тваринництва та ін. Розвиток харчової промисловості є важливим пріоритетом національного розвитку України, а зараз є запорукою світового добробуту в продовольчому плані, адже Україна — світовий лідер вирощування та експортування зернових культур по всьому світу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження проблем та перспектив харчової промисловості є актуальним напрямом української науки. Провідними українськими та зарубіжними вченими, що досліджували це питання являються Римар О., Мазуркевич І., Товста Т., Тищенко О., Бутка М., Золотарьова А., Швець Ю., Гредем А., Хеллівелл Р., Бертон Дж., Густаво Н. та ін. Дослідженню питань організації та управління інвестиціями в харчову промисловість присвячено значну кількість наукових праць таких вчених, як Борщевський П., Василенко О., Коваленко О., Россоха В. та інші. Онегіна В. виконувала аналіз перспектив від інвестицій внаслідок земельної реформи в Україні. В свою чергу, Якімчук Т. досліджувала українські компанії харчової промисловості, що найбільше залучають іноземні інвестиції та виконала аналіз факторів, що впливають на їх рівень. Важливий внесок в розробку інвестиційно-інноваційних проектів харчової промисловості внесла Кучер Л. Водночас, незважаючи на значний внесок згаданих науковців, зростання наукових здобутків за цим напрямом є об'єктивною необхідністю, що зумовлена сучасними змінами інвестиційних тенденцій

за умов глобалізаційних процесів та асиметрії розвитку даної галузі в країнах різного розвитку національної економіки.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є розкриття сучасного стану харчової промисловості України, висвітлення проблем продовольчої кризи та дослідження подальшого прогнозу розвитку подій всесвітньою організацією FAO; аналіз необхідності залучення прямих іноземних інвестицій та окреслення механізмів їх стимулювання в розвиток харчових підприємств України для уникнення подальших світових продовольчих загроз.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Однією з найбільш інвестиційно привабливих галузей національної економіки України являється харчова промисловість, що є важливою складовою агропромислового комплексу. Це пояснюється збільшенням інвестиційних потоків в дану галузь економіки за останні роки, наявністю широкої бази аграрної сировини, існуванням містких ринків збуту, географічним розширенням експортної діяльності та збільшенням рівнем прибутковості галузі у 12 разів, порівняно з попередніми 8 роками. Загалом, харчова промисловість гарантує продовольчу безпеку держави і генерує її експортний потенціал, а притік інвестицій в дану галузь стимулює розширення й удосконалення виробничих потужностей на основі фондів, забезпечуючи необхідні пропорції підвищення технічного рівня виробництва і покращення розміщення діючих виробництв.

Харчова промисловість об'єднує більше 40 підгалузей та виробництв, провідні місця у комплексі посідають підприємства таких підгалузей як борошно-круп'яні, макаронні, консервні, олійно-жирові, спиртові, цукрові та ін., що продемонстровано на рис. 1. Окремо варто виділити масштабність виробництва мінеральної води та солі.

Автором проведено статистично-ретроспективний аналіз динаміки залучених прямих іноземних інвестицій в Україну, результати якого виявили, що пік надходжень інвестицій відбувся з 2000-х по 2013 рр. Суттєвий негативний вплив на обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну спричинили політичні дії, такі як Революція Гідності та війна на Сході України, розпочаті у 2013—2014 році. Лише через п'ять років, а саме 2019, країна досягла такого значного розміру приросту іноземних залучень, як мала до цього. Дана тенденція є наслідком невирішеної низки причин недовіри інвесторів, серед яких: високий рівень корупції в країні, недовіра до судової системи, нестабільність національної валюти, монополізація ринків і, звичайно ж, військовий конфлікт.

Досліджуючи ПІІ в географічному розрізі за країнами-інвесторами, серед них найбільшими донорами являються Нідерланди, Кіпр, Велика Британія, Люксембург, Швейцарія, Польща, Німеччина, Франція. При цьому інвестиційні надходження з країн ЄС дорівнюють 76% загального обсягу, з країн США — 14 %, з інших

країн світу — 10%. В таблиці 1 продемонстровано найбільш масштабну й ефективну інвестиційно-виробничу співпрацю України з державами Євросоюзу. Суттєве розширення даної форми співпраці відбулось після 2014 р., що виявилось у зростанні обсягів надходження інвестицій з ЄС та закріпленні за даним блоком статусу провідного інвестора української економіки. Та варто зауважити, що інвестиції з Кіпру та Люксембургу носять більш офшорний характер.

За даними Державної служби статистики України найбільше інвестицій від країн ЄС надходить в сектор виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, детальна об'єктна структура ПІІ в даний сектор наступна: більше за інших переважають інвестиції у виробництво напоїв, какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів, цукру, чаю та кави, прянощів та приправ, готової їжі та страв; у виробництво олії та тваринних жирів; молочних продуктів; перероблення та консервування плодів і овочів; тютюнових виробів; хліба, хлібобулочних і борошняних виробів; виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості, крохмалю та крохмальних продуктів; м'яса та м'ясних продуктів та ін. [5].

Виробництво харчової промисловості характеризується меншою залежністю від кон'юктурних змін на зовнішніх ринках порівняно з іншими галузями завдяки ємності внутрішнього ринку та низькій еластичності попиту на продукцію галузі. Україна має достатній промисловий потенціал для забезпечення населення власними харчовими ресурсами аби бути продовольчо незалежною від імпорту. Однак, існує ряд проблем та потенційних ризиків, які стають на заваді цьому, серед яких [6]:

- відсутність відповідної нормативно-законодавчої бази регулювання харчової промисловості;

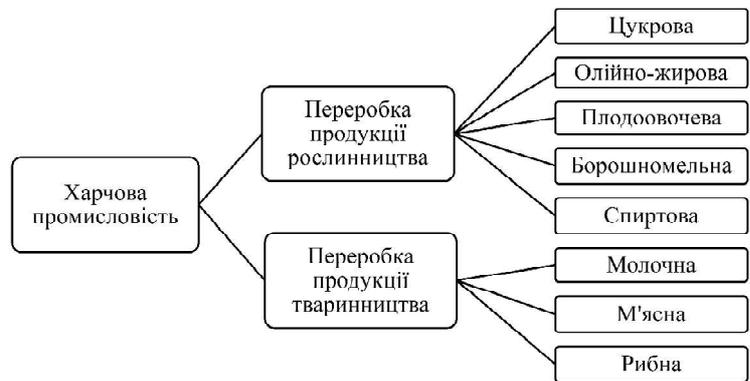

Рис. 1. Харчова промисловість та її провідні підгалузі в економіці України

Джерело: складено автором.

- відсутність чіткої інвестиційно-інноваційної державної політики;
- корупційні схеми тіньової економіки;
- низька купівельна спроможність населення;

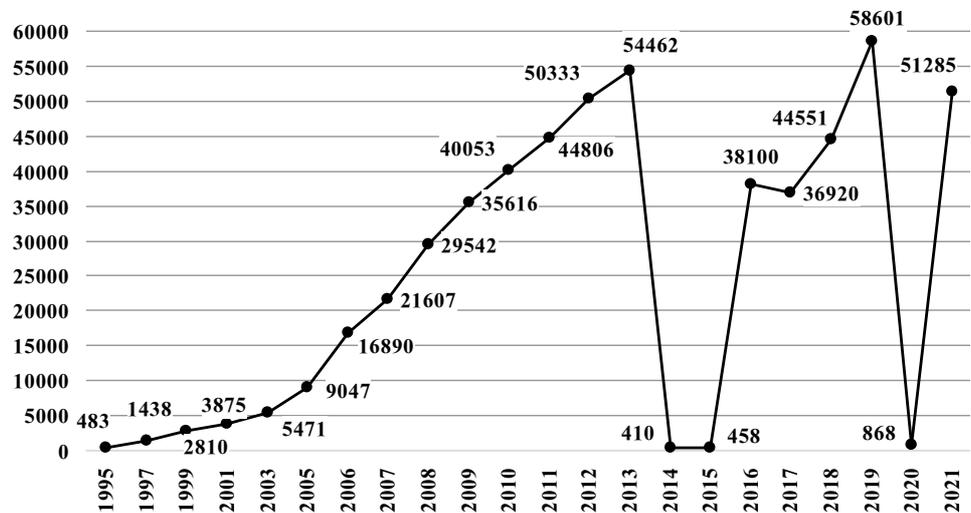

Рис. 2. Динаміка ПІІ в економіку України, 2010–2021 рр. (млн дол. США)

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [2] та Міністерства фінансів України [3].

Таблиця 1. Прямі інвестиції в економіку України за видами харчової діяльності у розрізі ТОП-10 країн світу, 2019 рік

	Код за КВЕД	Обсяги прямих інвестицій на			
		01.01.2019		31.12.2019	
		тис.дол.США	у % до підсумку	тис.дол.США	у % до підсумку
Всього		32 905 116,6	X	35 809 588,3	X
Сільське, лісове та рибне господарство	A	451 893,2	100,0	542 057,4	100,0
Кіпр		147 250,0	32,6	211 422,8	39,0
Данія		53 301,3	11,8	51 378,5	9,5
Польща		36 368,3	8,0	44 620,6	8,2
Німеччина		31 528,8	7,0	31 253,5	5,8
Франція		27 327,5	6,0	28 270,6	5,2
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10 - 12	2 859 412,8	100,0	2 844 335,0	100,0
Нідерланди		815 762,6	28,5	812 356,3	28,6
Кіпр		578 169,9	20,2	526 723,0	18,5
Велика Британія		454 810,1	15,9	447 820,1	15,7
Люксембург		210 157,6	7,3	210 159,7	7,4
Швейцарія		77 819,1	2,7	82 864,2	2,9

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України за останній звітний 2019 рік [4].

Рис. 3. Прогноз дефіциту продовольства в Україні за даними FAO до кінця 2022 року, %

Джерело: [9].

- незадовільне використання потенціалу окремих галузей;
- недостатність фінансової підтримки підприємств;
- зношеність виробничих потужностей підприємства та висока ціна їх оновлення;
- низькі обсяги виробництва продукції, що не сприяють відновленню, реконструкції, модернізації необоротних активів та впровадженню досягнень НДДКР;
- залежність від політичних та загальноекономічних змін в країні, можливих збройних конфліктів.

За нинішніх умов воєнного стану в Україні та зриву сезонного посіву, національна харчова промисловість України зазнає неминучої кризи. Головним стратегічним напрямом виходу досліджуваної галузі економіки є пошук джерел залучення інвестицій з урахуванням галузевих особливостей виробництва, прийняття ефективних управлінських рішень стосовно розробки та реалізації проектів по залученню інвестицій. Ці дії допоможуть відновити діяльність харчових підприємств, стабілізувати їх виробництво на західних областях України та прискорити їх ефективність на благо суспільству.

Експерти Держпродспоживслужби повідомляють про зріст вартості на продукти загального вживання: вартість пшеничного хліба зросла на 28,5%, хліба житньо-пшеничного — на 12,5%, гречаної крупи — на 25,5%, макаронних виробів — на 24,5%, соняшникової олії —

на 11,9%, ріпчастої цибулі — на 27,2% [7]. На думку міжнародних експертів Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO) найближчим часом подорожує зазначений продовольчий пакет і по всьому світу, адже Україна є провідним світовим експортером соняшникової олії та зернових культур [8].

Серед загроз, що впливають на продовольчу безпеку України та стимулюють світову продовольчу кризу FAO вказують наступні: зрив озимих та весняних посівів; невелика кількість робочої сили в сільському господарстві через внутрішню та зовнішню міграцію населення; доступ і наявність сільськогосподарських ресурсів та палива; порушення логістичних та продовольчих ланцюгів поставок; залишення сільськогосподарських угідь чи обмеження доступу до них; пошкодження посівів та угідь внаслідок воєнних дій на них, особливо навесні, в період вегетації; руйнування інфраструктури продовольчої системи [9].

Аналізуючи опубліковані очікування FAO щодо продовольчої кризи в Україні, виявлено, що найбільше інших постраждали зернові культури та соняшник, виробництво яєць, птиці, свиней та м'яса загалом. Останнє спричинене нестачею кормів та ветеринарної медицини, знищенням транспортної інфраструктури для провезення забою. В таких регіональних областях, де ведуться активні бойові дії, як в Миколаївській, Херсонській, Запорізькій, Харківській, Донецькій та Луганській областях, відмінено посівний сезон через фактичну неможливість його проведення. Однак, весняна посадка не відбулась і в районах без активних бойових дій, адже там інші проблеми — відсутність робочої сили, дефіцит палива та порушення ланцюгів поставок. FAO повідомляє, що індекс цін на продукти харчування на 24,1% вище, ніж рік тому і подібні тенденції спостерігаються по всьому світу. До прикладу, у Великобританії інфляція ціни на продукти харчування досягла 6,2% в березні 2022 р., що є найвищим показником за останні десять років [10]. Особливо турбовані ситуацією зовнішньоекономічні партнери таких країн як Ліван, Пакистан, Лівія, Туніс, Ємен і Марокко, які значною мірою залежать від українського імпорту, щоб прогодувати своє населення [11].

Діючі харчові підприємства України потребують створення регіональних проектів, залучення фінансової підтримки та якнайшвидших інвестицій по відновленню харчового виробництва, що наразі розвивається переважно в Західній частині України — у Львівській, Ужгородській, Івано-Франківській, Тернопільській, Чернівецькій та Волинській областях. Частину виробничих підприємств центральної України вдалося перевезти на Захід за стимулюючою програмою уряду.

Світова практика свідчить, що найбільш ефективний напрям капіталовкладень в харчову промисловість — є реконструкція та технічне переоснащення виробництва новітніми технологіями для пришвидшення процесу виробництва та покращення її ефективності, амортизаційні відрахування на відтворення виробничого потенціалу, банківські та податкові кредити. Це надасть змогу відновити роботу та пришвидшити її в найкоротший термін. За сучасних воєнних умов, одним із головних стратегічних методів підтримки харчової промисловості та, якщо не уникнення світової продовольчої кризи повністю, то, принаймні, уповільнення її негативного ефекту, є залучення прямих іноземних інвестицій. Основними напрямками стимулювання даного процесу є розробка регіональних програм відповідно до розташування діючих вироб-

Таблиця 2. Механізми стимулювання іноземної інвестиційної діяльності з боку країни їх базування

Механізми	Опис
	Країни з відповідним досвідом
Фінансово-кредитне стимулювання	Безпроцентні кредити, пільгові кредити, інвестиційні гарантії
	Японія надає пільгові кредити малим виробникам, що використовують високопотужні НДДКР в своєму виробництві
Податкове стимулювання	Зниження ставки податку, податкові угоди з іншими країнами, безмитний імпорту обладнання та / або сировини, податкові канікули
	В Китаї створено 5 спеціальних економічних зон, основними податковими пільгами яких є: - корпоративний податок у розмірі 15%; - перевага «2+3 роки», що означає звільнення від податку протягом перших двох років та встановлення ставки податку у розмірі 12,5% протягом наступних трьох років
Інфраструктурне забезпечення	- Надання землі та / або будівель у безкоштовне користування чи за пільговими цінами, субсидії на користування енергією, транспортна інфраструктура належного стану
	- Ірландія таким чином стимулювала розвиток місцевого виробництва в зоні Шеннон, наразі там розташований завод відомих алкогольних напоїв

Джерело: складено автором на основі даних [13].

ництв, можливості переміщення інших, розвиток ринку цінних паперів, створення спеціальних (вільних) економічних зон, виключення подвійного оподаткування, відновлення системи "єдиного вікна", урегулювання інвестиційних суперечок за спрощеною процедурою, надання дипломатичної та адміністративної підтримки з метою реалізації пріоритетних інвестиційних проектів [12].

Автором виділено дієві механізми стимулювання іноземної інвестиційної діяльності з боку держави в країнах базування іноземних інвестицій, до них відносять: фінансово-кредитне стимулювання, податкове стимулювання та інфраструктурне забезпечення. Детальний опис механізмів стимулювання та ефективні приклади їх впровадження в зарубіжній практиці зображено в табл. 2.

В процесі дослідження аналізовано правове забезпечення діяльності іноземних інвесторів в Україні та регуляторні зміни в стимулюванні харчового виробництва за сучасних умов. Одним з перших кроків щодо врегулювання відносин у інвестиційній сфері в Україні стало прийняття Верховною Радою України законів "Про захист іноземних інвестицій на Україні" та "Про інвестиційну діяльність". Основне спрямування першого Закону зосереджено на захисті інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України [14]. Другий Закон полягає у забезпеченні рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції [15]. Особливості режиму іноземного інвестування на території України встановив Закон "Про режим іноземного інвестування", що врегулює відносини, зокрема, щодо державних гарантій захисту іноземних інвестицій, контролю за здійсненням інвестицій, діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, розгляду спорів тощо [16]. Закон України "Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" передбачає інвесторам спрощену процедуру підготовки та реалізації інвестиційного проекту [17]. Окреме місце в системі інвестиційного законодавства, що зокрема стосується харчової промисловості, посідає Закон "Про інститути спільного інвестування (пайові та інвестиційні фонди)", який визначає правові та організаційні основи створення, діяльності та відповідальності суб'єктів спільного інвестування, особливості управління їх активами тощо [18].

До окремої групи можна віднести законодавчі акти, які встановлюють спеціальний правовий режим господарської діяльності у спеціальних (вільних) економічних зонах, регулюють спеціальні правові режими інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку. Серед них: Закон України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон", "Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в областях України". Варто зауважити, що значну частину національного законодавства становлять міжнародні правові акти, учасником яких є Україна: багатосторонні міжнародні угоди, конвенції, що спрямовані на захист іноземних інвестицій, до них, зокрема, належить Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами.

Важливим рішенням на сучасному етапі розвитку України стало рішення про розширення кредитування для аграріїв Кабінетом Міністрів [19]. Станом на сьогодні урядом країни розробляються додаткові законопроекти по залученню та захисту іноземних інвесторів в Україні.

ВИСНОВКИ

Таким чином, інвестиції у відновлення харчової промисловості України можуть відіграти вирішальну роль

в припиненні розповсюдження продовольчої кризи, котра матиме безповоротно негативний ефект на соціально-економічний добробут всього населення світу, адже Україна — одна з лідерів країн-експортерів зернових та олійних культур. Автором проведено ретроспективний аналіз залучення ПІІ в економіку України, охарактеризовано нинішній стан розвитку національної харчової промисловості та детально досліджено прогноз дефіциту продовольства в Україні відповідно даних Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), що вже позначається на аномальному підвищенню цін на загально вживані продовольчі товари. Автором запропоновано стимулюючі заходи та механізми залучення ПІІ в харчову промисловість України.

Література:

1. Калетнік Г.М. Сучасні тенденції розвитку харчової промисловості та її місце в економіці держави. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 8 (24). С. 7—26.
2. Державна служба статистики України. Прямі іноземні інвестиції: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/zd/zd_rik/zd_u/pi_07u.html (дата звернення: 15.04.2022).
3. Мінфін України. Прямі іноземні інвестиції в Україну: веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/economy/fdi/> (дата звернення: 15.04.2022).
4. Державна служба статистики України. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України / з України: за країнами світу у розрізі видів економічної діяльності; видами економічної діяльності у розрізі країн світу: веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zd/inv_zd/pi_ak_ks_ved/arh_pi_ak_ks_ved_u.html (дата звернення: 16.04.2022).
5. Новийченко І.В. Перспективи розвитку харчової промисловості в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 11. С. 454—460.
6. Семененко О.Г. Аналіз розвитку харчової промисловості України. Економіка та управління. Економічний вісник університету ім. Г. Сковороди. 2017. Вип. № 33/1. С. 168—182.
7. Слово і діло. Війна в Україні: у Держпродспоживслужбі розповіли, як за місяць зросли ціни на харчі: веб-сайт. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/04/05/povyna/suspilstvo/vijna-ukrayini-derzhprodspozhyvsluzhbi-rozpovily-yak-misyacz-zrosly-cziny-xarchi> (дата звернення: 16.04.2022).
8. Food and Agriculture Organization of the United Nations. FAO Food Price Index rises to record high in February: веб-сайт. URL: <https://www.fao.org/news-room/detail/fao-food-price-index-rises-to-record-high-in-february/en> (дата звернення: 16.04.2022).
9. FAO. Ukraine. Note on the impact of the war on food security in Ukraine. 25 March 2022: веб-сайт. URL: <https://www.fao.org/3/cb9171en/cb9171en.pdf> (дата звернення: 16.04.2022).
10. Office for National Statistics. Inflation and price indices: веб-сайт. URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices> (дата звернення: 16.04.2022).
11. U.S. Embassy in Ukraine. Remarks by Deputy Secretary of State Wendy Sherman at a UN Security Council Meeting on the Humanitarian Impact of Russia's War Against Ukraine: веб-сайт. URL: <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-deputy-secretary-of-state-wendy-sherman-at-a-un-security-council-meeting-on-the-humanitarian-impact-of-russias-war-against-ukraine/> (дата звернення: 17.04.2022).
12. Товста Т. А. Інвестиційний фактор розвитку харчової промисловості України. Інвестиції. Практика та досвід. Вип. №2. 2009: веб-сайт. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2009/7.pdf (дата звернення: 17.04.2022).

13. Федорчук О. С., Сторожук О. В. Практика використання інструментів стимулювання прямих іноземних інвестицій зарубіжними країнами. Вісник Мукачівського державного університету. Серія: Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Вип. 9. 2017: веб-сайт. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/20.pdf (дата звернення: 17.04.2022).

14. Верховна Рада України. Закон "Про захист іноземних інвестицій на Україні" від 05.10.1991 р.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1540%D0%B0-12> (дата звернення: 17.04.2022).

15. Верховна Рада України. Закон "Про інвестиційну діяльність" від 10.12.2021 р.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12> (дата звернення: 17.04.2022).

16. Верховна Рада України. Закон "Про режим іноземного інвестування" від 22.03.2022 р.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 18.04.2022).

17. Верховна Рада України. Закон "Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" від 13.02.2021 р.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2623-17> (дата звернення: 18.04.2022).

18. Верховна Рада України. Закон "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні фонди)" від 01.01.2014 р.: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2299-14#Text> (дата звернення: 18.04.2022).

19. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Кабмін розширив кредитування для аграріїв: веб-сайт. URL: <https://minagro.gov.ua/news/kabmin-rozshiriv-kredituvannya-dlya-agrariyiv> (дата звернення: 19.04.2022).

References:

1. Kaletnik, G. (2017), "Current trends in the food industry and its place in the state economy", *Economy. Finances. Management: current issues of science and practice*, Vol. 8 (24), pp. 7—26.

2. State Statistics Service of Ukraine (2013), "Foreign direct investment", Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/zd/zd_rik/zd_u/pi_07u.html (accessed 15 April 2022).

3. Ministry of Finance of Ukraine (2022), "Foreign direct investment in Ukraine", Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (accessed 15 April 2022).

4. State Statistics Service of Ukraine. (2020). "Direct investment (share capital) in the economy of Ukraine/ from Ukraine: by country in terms of economic activity; types of economic activity in terms of countries", Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zd/inv_zd/pi_ak_ks_ved/arh_pi_ak_ks_ved_u.html (accessed 16 April 2022).

5. Novoienko, I. (2016), "Prospects for the development of the food industry in Ukraine", *Global and national economic problems*, Vol. 11, pp. 454—460.

6. Semenenko, O. (2017), "Analysis of the development of the food industry of Ukraine", *Economics and management. Economic Bulletin of the University*, Vol. № 33/1, pp. 168—182.

7. Word and deed (2022), "War in Ukraine: the State Food and Consumer Service told how food prices rose in a month", Available at: <https://www.slovoidilo.ua/2022/04/05/novyna/suspilstvo/vijna-ukrayini-derzhprodsposhyvsluzhbi-rozpovily-yak-misyacz-zrosly-cziny-xarchi> (accessed 16 April 2022).

8. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2022), "Food Price Index rises to record high in February", Available at: <https://www.fao.org/newsroom/detail/fao-food-price-index-rises-to-record-high-in-february/en> (accessed 16 April 2022).

9. FAO (2022), "Ukraine. Note on the impact of the war on food security in Ukraine", Available at: <https://www.fao.org/3/cb9171en/cb9171en.pdf> (accessed 16 April 2022).

10. Office for National Statistics (2022), "Inflation and price indices", Available at: <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices> (accessed 16 April 2022).

11. U.S. Embassy in Ukraine. (2022), "Remarks by Deputy Secretary of State Wendy Sherman at a UN Security Council Meeting on the Humanitarian Impact of Russia's War Against Ukraine", Available at: <https://ua.usembassy.gov/remarks-by-deputy-secretary-of-state-wendy-sherman-at-a-un-security-council-meeting-on-the-humanitarian-impact-of-russias-war-against-ukraine/> (accessed 17 April 2022).

12. Tovsta, T. (2009), "Investment factor in the development of the food industry of Ukraine", *Investments. Practice and experience*, Vol. 2, Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2009/7.pdf (accessed 17 April 2022).

13. Fedorchuk, O. and Storozhuk, O. (2017), "The practice of using instruments to stimulate foreign direct investment by foreign countries", *Bulletin of Mukachevo State University. Series: World Economy and International Economic Relations*, Vol. 9, Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/9_ukr/20.pdf (accessed 17 April 2022).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (1991), Law "On Protection of Foreign Investments in Ukraine", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1540%D0%B0-12> (accessed 17 April 2022).

15. Verkhovna Rada of Ukraine. Law "On Investment Activity", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12> (accessed 17 April 2022).

16. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), Law "On the regime of foreign investment", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80> (accessed 18 April 2022).

17. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), Law "On preparation and implementation of investment projects on the principle of "single window", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2623-17> (accessed 18 April 2022).

18. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), Law on "On mutual investment institutions (mutual and corporate funds)", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2299-14#Text> (accessed 18 April 2022).

19. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine (2022), "The Cabinet has expanded lending to farmers", Available at: <https://minagro.gov.ua/news/kabmin-rozshiriv-kredituvannya-dlya-agrariyiv> (accessed 19 April 2022).

Стаття надійшла до редакції 08.05.2022 р.

www.dy.nauka.com.ua

Електронне фахове видання

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток**

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28, (044) 458-10-73